

Ajankohtaista

RUOKAVIRASTON TUTKIMUKSISTA

PALSTAN tuottaa Ruokavirasto asiantuntijoinen: www.ruokavirasto.fi.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

KRYPTO-hanke selvittää kryptosporidioosin lisääntymisen syitä

Cryptosporidium-alkueläin aiheuttaa suolistotulehdusta, kryptosporidioosia, ihmisille ja eläimille. Tapaukset sekä ihmisillä että vasikoilla ovat lisääntyneet runsaasti. Tartuntariskin hallintaan liittyy monia haasteita, joihin keväällä käynnistynyt KRYPTO-hanke pyrkii vastaamaan. Kolmivuotinen hanke alkaa sekä ihmistapausten että lypsykarjatilojen epidemiologisella tutkimuksella.

Hankkeen toteuttavat yhteistyössä Ruokavirasto, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Työterveyslaitos, Eläinten terveys ETT ry, Helsingin yliopisto, Valio Oy ja EU:n loistautien vertailulaboratorio. Hanketta rahoittaa Maatilatalouden kehittämisrahasto Makera.

LYPSYKARJATILOJEN SELVITYS MENEILLÄÄN

Tiloille tehtävässä kyselytutkimuksessa tarkastellaan muun muassa tiloja ja toimintatapoja (poikimaolosuhteet, ternimaidon saanti, vasikoiden tilat, hygieniakäytännöt ja tartunnalta suojautuminen), eläinliikennettä, taudinpurkausta edeltäviä tapahtumia tilalla, muita karjan sairauksia sekä esimerkiksi vesivälitteisten tartuntojen mahdollisuutta.

Tutkimukseen on kutsuttu yli 50 lehmän lypsykarjatilajoja, joilla on todettu *Cryptosporidium parvum* vasikkariipulnäytteissä. Vertailukarjoiksi on kutsuttu satunnaisesti valittuja Valion lypsykarjatilajoja, joilla ei ole todettu vasikkariipuliongelmaa viimeisen vuoden aikana.

Kysely toteutetaan talvella 2019–2020. Myös vertailutiloja pyydetään lähettämään vasikoista ulostenäytteitä laboratoriotutki-

mukseen, jotta saadaan tietoa alkueläimen esiintymisestä piilevänä tartuntana sekä erilaisten alatyyppeiden esiintyvyydestä.

SAIRASTUNEIDEN HAASTATTELUT KÄYNNISSÄ

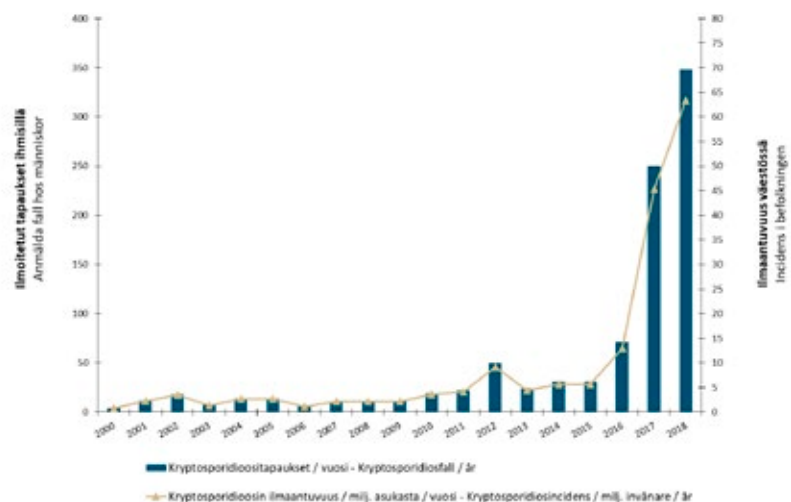
Ihmisten kryptosporidioositartuntojen lähteitä ja syitä selvitetään haastattelema-

la sairastuneita joulukuun 2019 loppuun saakka. Kaikille tartuntatautirekisteriin ilmoitetuille potilaille lähetetään kysely. Siksi onkin tärkeää, että kaikki tautia epäilevät hakeutuvat terveydenhuoltoon ja diagnoosin saaneet vastaavat kyselyyn. Potilasnäytteiden tutkimuksilla selvitetään, kuinka suuren osan taustalla on zoonoottinen *C. parvum*.

Zoonosikeskus

Kryptosporidioositapaukset ihmisillä

Kryptosporidiosfall hos människor

Tartuntatautirekisteriin ilmoitetut kryptosporidioositapaukset vuodesta 2000 (Lähde: Tartuntatautirekisteri, THL)

Anmälda kryptosporidiosfall till registret över smittsamma sjukdomar från och med år 2000 (Källa: Registret över smittsamma sjukdomar, THL)

PERUSTIETOA TYÖTURVALLISUUTEEN

Hankkeessa on jo laadittu työturvallisuusohje työssään altistuvien ihmisten kryptosporidioositartuntojen ehkäisemiseksi. Siitä löytyy käytännön ohjeita käsihygieniaan ja henkilökohtaiseen suojautumiseen. Ohje löytyy sekä Työterveyslaitoksen että Ruokaviraston sivuilta. Hankkeen tulosten perusteella tehdään myöhemmin tarkempi työterveysopas.

VARAUTUMISTA VESIEPIDEMIOIHIN

Kryptosporidin (krypton) mahdollista leviämistä tiloilta ympäristöön selvitetään vesinäytteenotolla. Lantaloiden hulevesiä ja lannan levityksen yhteydessä peltolohkojen ojavesiä ja mahdollisesti myös jaloittelutarhojen/laidunalueiden alapuolisista valumavesiä tutkitaan.

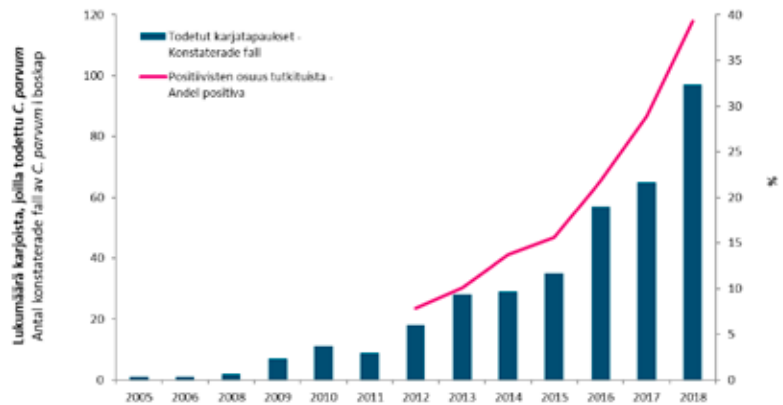
Tiina Autio, johtava asiantuntija, märehtijöiden taudit

www.ruokavirasto.fi

Zoonosikeskus

Kryptosporidioosi eläimissä

Kryptosporidios hos djur

Nautakarjojen kryptosporidioositutkimukset vuodesta 2005 (Lähde: Eläintautien vastustus- ja seurantaohjelmat, Evira (nykyinen Ruokavirasto))

Undersökningar av kryptosporidios hos nötboskap från och med 2005 (Källa: Bekämpnings- och uppföljningsprogram för djursjukdomar, Evira (nuvarande Livsmedelsverket))